

Cuprins

PARTEA I: ELEMENTE DE ANALIZĂ DINAMICĂ FRACTALĂ

Capitolul 1 ANALIZA R/S ȘI MĂSURAREA MEMORIEI PROCESELOR ECONOMICE	19
1.1. Introducere	19
1.2. Retrospectivă în analiza R/S.....	20
1.3. Distanța rescalată și exponentul Hurst	21
1.4. Algoritmul de calculație a statisticii $(R/S)_n$	22
1.5. O paralelă între procesele Hurst și procesele aleatoare ale mersului la întâmplare și mișcării browniene	23
1.6. Analiza R/S și măsurarea memoriei procesului cercetat: persistență și antipersistență	26
Capitolul 2. MIȘCAREA BROWNIANĂ FRACTALĂ ȘI ANALIZA R/S	29
2.1. Turbulențe, antipersistență și dinamica volatilității	29
2.2. Persistență, antipersistență și zgomote fracționale.....	32
2.2.1. Zgomotul alb și modelele neliniare ARCH și GARCH.....	33
2.2.2. Zgomot alb și zgomote colorate: maro, roz, negre	34
2.2.3. Modelul Schroeder de simulare a zgomotului roz.....	35
2.2.4. Analiza spectrală și analiza R/S a zgomotului roz.....	37
2.2.5. Zgomotele negre și persistența	40
2.2.6. Diferențierea fracțională: procese ARFIMA și simularea zgomotelor fractale	43
2.2.7. O analiză comparativă	46
Capitolul 3. DISTRIBUȚII FRACTALE DE PROBABILITATE	50
3.1. Retrospectivă asupra distribuțiilor clasice	50
3.2. Distribuții stabile Levy-Mandelbrot	56
3.3. Trecerea de la EMH la FMH	59
3.4. Indefinit divizibilitatea distribuțiilor fractale și autosimilaritatea fractală.....	61
3.5. Metode de estimare a exponentului caracteristic	64
3.5.1. Metode analitice.....	64
a) Metoda Fama și Rool	64

b) Metoda Mc Culloch.....	65
3.5.2. Metode statistice fractale	69
a) Analiza R/S și dimensiunea fractală a spațiului probabilistic	69
b) Analiza spectrală	70
Capitolul 4. CICLURI, BIFURCAȚII, HAOS DETERMINIST.....	72
4.1. Cicluri, bifurcații și haos determinist în sisteme unidimensionale.....	72
4.1.1. Modele deterministe unidimensionale	72
4.2. Cicluri, bifurcații, atractori strani și haos în sisteme bidimensionale și tridimensionale.....	78
a) Analiza dinamicii	79
b) Analiza stabilității locale.....	79
c) Atractorul Hénon.....	82
d) Algoritm de determinare a exponenților Lyapunov pentru modele bidimensionale	86
e) Dimensiunea fractală a atractorului Hénon	88
4.2.2. Cercetarea dinamicii pentru sisteme bidimensionale continue, neliniare, deterministe	89
a) Tehnicile de cercetare.....	89
b) Dinamica locală în vecinătatea punctelor și	91
c) Dinamica locală în vecinătatea punctelor centru: orbite închise.....	93
d) Cicluri limită stabile: teoreme de existență	94
d1) Criterii pozitive	95
d2) Criterii negative.....	97
d3) Studiu de caz: Stabilitatea unei piețe. Modelul dinamic neliniar Walras-Marshall.....	97
e) Bifurcații Hopf	101
f) Bifurcația globală: ciclu limită stabil, puncte și, noduri.....	102
Capitolul 5. RECONSTITUIREA ATRACTORILOR STRANII: DETERMINAREA DIMENSIUNII FRACTALE.....	105
5.1. Generarea prin simulare a atractorilor strani	105
a) Analiză comparativă.....	105
b) Algoritm de generare	106
c) Exemplu ilustrativ: atractorul Lorenz.....	110
5.2. Testul BDS	112

Capitolul 6. CICLURI PERIODICE, NEPERIODICE ȘI HAOTICE	
IDENTIFICAREA PRIN ANALIZA FRACTALĂ	114
6.1. Statistica V_n	114
6.2. Ciclurile neperiodice	116
a) Ciclurile statistice	117
b) Ciclurile haotice deterministe	
Definiția Li-Yorke și Teorema Ruelle	117
6.3. Ecuata Mackey-Glass	120
6.3.1. Simulare: analiza R/S și statistica V_n	120
6.3.2. Efecte haotice ale zgomotului: zgomot observațional	
și zgomot dinamic	122
6.3.3. Statistici fractale.....	123
a) Distribuția frecvențelor.....	123
b) Abaterea standard secvențială și media secvențială	124
Capitolul 7. DIRECȚII ȘI PERSPECTIVE	127
Bibliografie	129

**PARTEA a II-a: DINAMICI MACROECONOMICE
ȘI MECANISME OPTIMALE DE STABILIZARE**

Capitolul 1. STABILITATE, ATRACTORI MULTIPLI, BIFURCAȚII	
GALE ȘI HAOS ÎN MODELUL KALDOR NELINIAR	
AL CICLURILOR ECONOMICE	135
1.1 Introducere	135
1.2 Modelul dinamic bidimensional neliniar discret	136
1.3 Analiza dinamicii	137
1.3.1 Puncte fixe: echilibre multiple	137
1.3.2 Dinamica locală.....	139
1.3.2.1 Dinamica în vecinătatea punctului fix P	139
1.3.2.2 P – punct șa. Apariția bifurcației pitchfork	144
1.3.2.3 Ilustrarea numerică: delimitarea bazinelor de atracție	
ale nodurilor R și Q	146
1.3.2.4 P – centru: cicluri limită stabile și bifurcații Hopf.....	148
1.3.3 Dinamica în vecinătatea punctelor fixe R și Q	150
1.3.3.1 Domeniul de stabilitate al punctelor R și Q	150
1.3.3.2 Natura punctelor fixe R și Q : <i>noduri atrătoare</i>	
<i>sau focus stabil</i>	152
1.3.3.3 Punctele fixe P și Q – puncte șa.....	152

1.3.3.4 Punctele fixe R și Q – puncte centru. Orbite închise în jurul lor și bifurcații Hopf.....	153
1.4 Dinamica globală.....	154
1.4.1 Conținutul simulării	154
1.4.2 Dinamică complexă: două orbite homocline și o orbită heteroclină.....	155
1.4.3 Apariția comportamentului haotic.....	159
1.4.4 Metode cantitative de evidențiere a haosului	160
1.5 Anexă Simulări numerice ale dinamicii globale	
Mecanisme de apariție a bifurcațiilor homocline și heterocline	164
1.5.1 Forma redusă a modelului.....	164
1.5.2 Definiții și noțiuni importante în analiza globală a dinamicii.....	165
1.5.3 Rezultatele simulărilor: ilustrări grafice	167
1.5.4 Neinvertibilitatea aplicației G - sursă de bifurcații și complexitate a bazinelor de atracție	169
1.5.4.1 Apariția ciclurilor de perioadă 19 și 18.....	169
1.5.4.2 Apariția repelorului ciudat F	172
1.5.4.3 Apariția a două curbe repeloare închise.....	176
1.5.5 Concluzii	176

Capitolul 2. STABILITATE ȘI BIFURCAȚII HOPF ÎN MODELUL KEYNES-WECKSELL-SARGENT AL DINAMICII ECONOMICE	178
2.1 Introducere	178
2.2 Modelul Keynes-Wecksell-Sargent al dinamicii economice.....	178
2.2.1 Cadrul axiomatic al modelului.....	178
2.2.2 Deducerea modelului dinamic continuu.....	179
2.2.2.1 Echilibrul IS	179
2.2.2.2 Echilibrul LM.....	183
2.2.2.3 Echilibrul IS-LM.....	184
2.2.3 Dinamica economiei	185
2.3 Comportamentul dinamic: stabilitate, instabilitate, cicluri închise, bifurcații Hopf	188
2.3.1 Modelul dinamic tridimensional	188
2.3.2 Proprietăți ale coeficientului dinamicii așteptărilor inflaționiste	189
2.3.3 Jacobianul și analiza stabilității.....	191

2.3.3.1 Condiții necesare și suficiente de stabilitate asimptotică.....	192
2.3.3.2 Proprietăți structurale ale modelului și stabilitatea asimptotică.....	194
2.3.4 Evoluția orbitală în jurul punctului staționar	199
2.3.5 Existența unei bifurcații Hopf.....	202
2.3.6 Ilustrare grafică în planul de secțiune Poincaré	206
2.3.7 Simulări numerice.....	209
2.3.7.1 Specificarea modelului.....	209
2.3.7.2 Modelul dinamic și starea staționară.....	212
2.3.7.3 Setări numerice	213
Capitolul 3. DINAMICA ECHILIBRAULUI IS-LM DE TIP ȘA-NOD ȘI INEFICIENȚA POLITICILOR GUVERNAMENTALE DE STABILIZARE PRIN MECANISME FEEDBACK DUPĂ INFLAȚIE	218
3.1 Deducerea modelului dinamic bidimensional continuu al echilibrului IS- LM	218
3.1.1 Echilibrul IS și dinamica capitalului per capita	218
3.1.2 Dinamica cererii de bani per capita în echilibrul LM	221
3.2 Modelul dinamic – model cibernetic.....	223
3.3 Analiza dinamicii în spațiul fazelor.....	224
3.3.1 Puncte de echilibru. Curbe isokine.....	224
3.3.2 Natura punctelor de echilibru.....	226
3.3.3 Diagrama fazelor.....	228
3.4 Construcția unor mecanisme feedback de fundamentare a politicilor de stabilizare adecvate	229
3.4.1 Politica monetară cu mecanism feedback după inflație	229
3.4.2 Politica guvernamentală cu mecanism feedback după inflație.....	231
Capitolul 4. ANALIZA FUNCȚIONĂRII MECANISMULUI DE STABILIZARE A INFLAȚIEI PE BAZA MODELULUI OBST.....	234
4.1 Formularea sintetică a modelului	234
4.2 Echilibrul și natura lui în cazul politicii monetare cu rată de creștere constantă.....	236
4.3 Mecanismul stabilizator prin politica monetară de adaptare feedback a ratei de emisiune monetară	240
4.3.1 Bifurcații Hopf.....	240
4.3.2 Diagrama fazelor.....	241

4.4 Importanța alegerii adecvate a mecanismului feedback stabilizator: instabilitate „punct șa”	243
4.5 Un model de somaj.....	246
Concluzii	247
Capitolul 5. MECANISME DE STABILIZARE MACROECONOMICĂ OPTIMALĂ PRIN POLITICI GUVERNAMENTALE	248
5.1 Introducere	248
5.2 Modelul continuu multiplicator-accelerator extins	248
5.2.1 Funcționarea ca mecanism de autoreglare	250
5.2.2 Reprezentarea în spațiul stărilor bidimensional	253
5.2.3 Politica optimală ca program optimal guvernamental pe orizont finit	254
5.2.4 Politica optimală ca mecanism feedback după stare Sinteza Kalman	257
5.2.5 Particularități ale funcționării mecanismului de stabilizare prin politica optimală pe orizont finit.....	259
5.3 Modelul multiplicator-accelerator extins, în variabile per capita	262
5.3.1 Dinamica economiei. Efectele creșterii populației asupra politicii guvernamentale	263
5.3.2 Formalismul Euler-Lagrange de control optimal pe orizont infinit.....	265
5.3.3 Analiza strategiilor optime admisibile	268
5.4 Modelul ciclic discret, neliniar, cu plafonare	276
5.4.1 Mecanismul de autoreglare a dinamicii economiei.....	276
a) Evoluția pe traiectoria descendentă	276
b) Evoluția pe traiectoria ascendentă.....	278
c) Determinarea momentelor de comutație	279
5.4.2 Autoreglarea în condițiile politicii de tip proporțional.....	280
5.4.3 Mecanismul de stabilizare optimală pe orizont finit	281
a) Analiza în faza descendentă a evoluției optime	283
b) Momentul de comutație pe traiectoria optimală ascendentă	285
c) Evoluția optimală în faza ascendentă	286
d) Momentul de comutație pe traiectoria descendentă	287
e) Sinteza politicilor optimale	288
5.4.4 Evoluția optimală mărginită superior și inferior	289
5.4.4.1 Identificarea strategiilor admisibile	291
5.4.4.2 Scurtă analiză a strategiilor optime admisibile	293
Concluzii	300
Bibliografie	301

**PARTEA a III-a: DINAMICI MICROECONOMICE
ȘI STRATEGII OPTIME**

Capitolul 1. DINAMICI COMPLEXE ALE MONOPOLULUI: STABILITATE, BIFURCĂȚII HOPF, ATRACTORI STRANII ȘI HAOS	307
1.1 Formularea modelului	307
1.1.1 Funcția cererii	307
1.1.2 Veniturile și veniturile marginale ale monopolului.....	308
1.1.3 Costurile și costurile marginale ale monopolului.....	309
1.1.4 Profitul maxim al firmei de monopol.....	309
1.2 Model adaptiv de căutare a maximumului profitului monopolului.....	311
1.2.1 Specificarea modelului.....	311
1.2.2 Echilibrul și stabilitatea.....	311
1.2.3 Bifurcații Hopf 4-ciclice	313
1.2.4 Stabilitatea 4-ciclurilor, bifurcații cvasiperiodice și comportamentul haotic.....	315
1.3 Ilustrări numerice și simulări.....	317
1.3.1 Stabilitatea în vecinătatea celor trei puncte de echilibru.....	317
1.3.2 Diagrama Feigenbaum a bifurcațiilor	321
1.3.3 Apariția bifurcațiilor 3-ciclice.....	323
1.3.4 Apariția haosului	326
1.3.5 Calculul coeficientului Lyapunov maximal	327
Concluzii	329
Capitolul 2. DINAMICI COMPLEXE ALE DUOPOLULUI COURNOT: STABILITATE, INSTABILITATE, BIFURCAȚII HOPF p-CICLICE ȘI CVASICICLICE	330
2.1. Echilibrul Cournot.....	330
2.1.1 Identificarea funcțiilor de reacție anticipate.....	330
2.1.2 Mecanismul ajustărilor dinamice la echilibru	332
2.2. Analiza stabilității în vecinătatea echilibrului duopolului Cournot.....	333
2.2.1 Diagrama în spațiul fazelor	333
2.2.2 Diagrama $\text{Tr } J - \det J$	335
2.2.3 Bazinul de atracție spre echilibrul duopolului Cournot	339
2.3. Bifurcații Hopf: apariția ciclurilor închise de perioadă $p = 4, 5, 6$	340
2.3.1 Orbite închise în spațiul fazelor	341

2.3.2 Cicluri închise p-periodice	343
2.3.3 Simulări numerice	345
Capitolul 3. MECANISME DE REGLEMENTARE PRIN REVIZUIRE STOCHASTICĂ A PREȚULUI DISTRIBUȚIEI PRODUSELOR UNEI FIRME DE MONOPOL	351
3.1 Cadrul axiomatic	351
3.2 Mecanismul de reglementare.....	352
3.3 Comportamentul optimal al companiei supuse reglementarii de revizuire stohastică a prețului	354
3.4 Stabilitatea dinamică a comportamentului optimal în procesul stohastic de reglementare a prețului	359
Concluzii	363
Capitolul 4. STRATEGII DE REGLARE DINAMICĂ OPTIMALĂ PE PIAȚA DE DUOPOL. ECHILIBRUL NASH.....	364
4.1 Formularea modelului de dinamică optimală a duopolului în condițiile cheltuielilor de publicitate	364
4.1.1 Fundamentarea strategiilor optime.....	365
4.1.2 Mecanismele de reglare optimală în buclă închisă sau deschisă.....	369
4.2 Analiza echilibrului	370
4.2.1 Echilibrul Nash pe piața de duopol	370
4.2.2 Echilibrul staționar: instabilitate de tip punct șa	371
Concluzii	373
Capitolul 5. ANALIZA COMPARATIVĂ A STRATEGIILOR OPTIME DE AFACERI ÎN ECONOMII INFLAȚIONISTE	374
5.1 Introducere	374
5.2 Cadrul axiomatic: deducerea modelului	375
5.3 Fundamentarea dinamicii optime	378
5.4 Analiza traiectoriilor finale	381
5.4.1 Analiza traiectoriei finale în regimul V (credite ieftine).....	381
5.4.2 Analiza traiectoriei finale în regimul IV (credite scumpe)	383
5.4.3 Analiza comparativă cu situația neinflaționistă a economiei	385

5.5 Analiza traiectoriilor optime spre traiectoriile finale	
Analiza în spațiul fazelor.....	388
5.5.1 Cazul creditelor scumpe.....	388
5.5.1.1 Evoluția în regimul 2.....	388
5.5.1.2 Analiza regimului 3.....	390
5.5.1.3 Regimul 3: Analiza în spațiul fazelor.....	394
5.5.2 Cazul creditelor ieftine.....	398
5.5.2.1 Analiza regimului 1.....	398
5.5.2.2 Analiza dinamicii în spațiul fazelor.....	399
5.5.2.3 Cerințele concatenării la traiectoriile următoare.....	405
5.6 Cercetarea traiectoriilor optime. Traectorii de magistrală.....	406
A. Starea financiară: credite ieftine.....	406
B. Starea financiară: credite scumpe.....	408
Concluzii.....	412
Capitolul 6. STRATEGII OPTIMALE STOCHASTICE	
ÎN MANAGEMENTUL FIRMEI.....	415
6.1 Introducere.....	415
6.2 Modelul stochastic al dinamicii optimale pentru o firmă.....	416
6.2.1 Cadru axiomatic.....	416
6.2.2 Sinteza modelului MDSF	
Ecuația Hamilton-Jacobi-Bellman.....	419
6.3 Analiza strategiilor optimale.....	421
6.3.1 Politica creșterii lichidităților (P_M).....	421
6.3.2 Politica de autofinanțare a investițiilor (P_I).....	422
6.3.3 Politica de dividende (P_D).....	423
6.4 Analiza în spațiul fazelor.....	425
6.4.1 Poziționarea politicilor în raport cu parametrii modelului.....	425
6.4.2 Cazul $\alpha > 0$; $\beta \geq 1$	426
6.4.2.1 Identificarea frontierelor.....	426
a) Curba F_{MD}	427
b) Frontiera F_{DI}	429
c) Frontiera F_{MI}	430
6.4.2.2 Delimitarea politicilor optimale în spațiul fazelor.....	432
6.4.2.3 Cazul $\alpha > 0$; $\beta < 1$	432
6.4.2.4 Cazul $\alpha \leq 0$	433
Bibliografie.....	436